**ЗВО «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

**Факультет суспільних і прикладних наук**

**Кафедра дизайну**

**ЗАТВЕРДЖУЮ**
**Проректор з навчально-методичної роботи**
_____ Ярослав ШТАНЬКО
"31" 08 2026 р.

# ШРИФТИ У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

| | |
|---|---|
| Галузь знань | В Культура, мистецтво та гуманітарні науки |
| Спеціальність | В2 Дизайн |
| Освітньо-професійна (наукова) програма | «Графічний дизайн» |
| Освітній рівень | другий (магістерський) |
| Статус дисципліни | вибіркова |
| Мова викладання, навчання та оцінювання | українська |
| Семестр викладання | ІІІ |

**Івано-Франківськ**

**2026**

РОЗРОБНИК:
викладач кафедри архітектури та будівництва Андрій НАЗАРЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри дизайну
протокол № 1 від 28.08.2026 р.
завідувач кафедри Ірина МАТОЛІЧ

УЗГОДЖЕНО:
Гарант ОПП Ірина МАТОЛІЧ

СХВАЛЕНО:
на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 31.08.2026 р.

| | |
|---|---|
| e-mail | andrii.nazarenko@ukd.edu.ua |
| Номер аудиторії чи кафедри | Кафедра дизайну, ауд. 513 |
| Посилання на сайт | https://ukd.edu.ua/<br>https://ukd.edu.ua/specialty/dizayn |
| Сторінка курсу в СДО | https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=9071 |

# ВСТУП
## Анотація навчальної дисципліни «Шрифти у цифровому середовищі»

Дисципліна «Шрифти у цифровому середовищі» належить до вибіркових дисциплін освітньої програми. Вивчення курсу передбачає практичні заняття та самостійне опрацювання матеріалу.

**Мета** вивчення дисципліни «Шрифти у цифровому середовищі» — формування у студентів системного розуміння принципів використання шрифту в цифровому дизайні; навчання їх свідомо обирати, налаштовувати та поєднувати шрифти відповідно до змісту, функції та візуального контексту, а також грамотно працювати з типографікою у веб-інтерфейсах, цифрових продуктах та інших екранних середовищах.

**Завдання** вивчення дисципліни «Шрифти у цифровому середовищі»:

— пояснити особливості функціонування шрифту в цифровому середовищі та відмінності між типографікою для екрану й друку;

— сформувати розуміння основних характеристик цифрових шрифтів, їх форматів, кодувань, накреслень та варіативних параметрів;

— навчити здійснювати обґрунтований вибір шрифтів відповідно до завдання, аудиторії, носія та візуальної концепції;

— сформувати навички роботи з ієрархією, кеглем, інтерліньяжем, трекінгом, кернінгом, шириною текстового блоку та іншими параметрами цифрової типографіки;

— навчити створювати та застосовувати типографічні системи для цифрових продуктів, зокрема веб-сайтів, мобільних застосунків та інтерфейсів;

— сформувати розуміння принципів поєднання шрифтів та побудови функціональної типографічної ієрархії;

— виробити навички оцінювання читабельності, розбірливості та візуальної якості тексту на різних екранах і за різних умов перегляду;

— сформувати навички технічно коректного використання та підготовки шрифтів у цифрових макетах з урахуванням ліцензійних обмежень, мовної підтримки та особливостей конкретного середовища.

**Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Графічний дизайн»).**

| Код компетентності | Назва компетентності | Результати навчання |
|---|---|---|
| СК 6 | Здатність застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у | ПРН 8. Оцінювати об’єкт проєктування, технологічні процеси в контексті проєктного |

| | | |
|---|---|---|
| | відповідних матеріалах (за спеціальністю) | завдання, формувати художньо-проєктну концепцію.<br>ПРН 12. Дотримуватися стандартів проєктування та технологій виготовлення об'єктів дизайну у професійній діяльності<br>ПРН 16. Враховувати властивості матеріалів та конструктивних побудов, застосовувати новітні технології у професійній діяльності |

## ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Курс** | 2 | | |
| **Семестр** | 3 | | |
| **Кількість кредитів ECTS** | 3 | | |
| **Аудиторні навчальні заняття** | | **Стац.** | **Заоч.** |
| | лекції | | |
| | практичні | | **6 год.** |
| **Самостійна робота** | | | **84 год.** |
| **Форма підсумкового контролю** | **Екзамен** | | |

### Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

| Пререквізити | Постреквізити |
|---|---|
| | Кваліфікаційна робота |

# ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

## ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

**Практичне заняття 1. Тема** 1 (2 год.)
Основи цифрової типографіки та класифікація шрифтів, технічні особливості цифрових шрифтів і їхнє ліцензування.

**Практичне заняття 2. Тема** (2 год.)
Типографіка у вебдизайні та UI/UX.

**Практичне заняття 3. Тема** (2 год.)
Основи створення та редагування шрифтових елементів у спеціалізованих програмах.

### Зміст самостійної роботи студентів
### Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни
### «Шрифти у цифровому середовищі»

| Найменування видів робіт | Розподіл годин | |
|---|---|---|
| | **денна форма** | **заочна форма** |
| Самостійна робота, год, у т.ч.: | – | 84 |
| Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях | – | – |
| Підготовка до практичних занять та контрольних заходів | – | – |
| Підготовка звітів з практичних робіт | – | – |
| Підготовка до поточного контролю | – | – |
| Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення | – | – |

| **Назва завдання для самостійної роботи** | **Форми контролю** |
|---|---|
| Розробка авторського цифрового шрифту, виконаного у заданому стилі, з урахуванням його концепції, візуальної мови та технічних вимог. | Графічна робота |

# ПОЛІТИКА КУРСУ

*Відповідно до нормативної бази УКД*

*Відповідно до нормативної бази УКД*

***1) щодо системи поточного і підсумкового контролю***

*Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з "Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти". Ознайомитись з документом можна за покликанням.*

***2) щодо оскарження результатів контрольних заходів***

*Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за покликанням.*

***3) щодо відпрацювання пропущених занять***

***Згідно** "Положення про організацію освітнього процесу" **здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни** (семестрового екзамену, диференційованого заліку), **якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом**/робочою **програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання** (отримав ≥35 бали), **відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній.** Ознай омитись з документом можна за покликанням.*

***4) щодо дотримання академічної доброчесності***

*“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за покликанням.*

***5) щодо використання штучного інтелекту***

*“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за покликанням. “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за покликанням.*

***6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації***

*Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо, окрім виробничої необхідності. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анульовується без права перескладання. Ознайомитись з відповідним документом можна за посиланням.*

*Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.*

***7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти***

*Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за покликанням.*

*Під час вивчення навчальної дисципліни "Шрифти у цифровому середовищі" студентам надається можливість перерахування неформальної освіти. До прикладу, із запропонованого переліку можна пройти сертифіковані (безкоштовні) курси на освітніх платформах, відтак сертифікат, який отримали під час навчання, – є підтвердженням засвоєння студентом окремих тем, що включені у зміст дисципліни:*

https://prjctr.com/course — Projektor (одна з найвідоміших платформ для навчання дизайну в Україні. Пропонують курси з графічного дизайну, UX/UI дизайну, веб-дизайну та багато іншого)

https://skvot.io/ — SKVOT — це онлайн-курси для тих, хто хоче стартувати швидко. База та авторські колаборації з найкращими практиками реклами, медіа, кіно та мистецтва. Тут ти отримаєш інструменти та навички. Тут лише праця. Зате так швидше.

https://skillup.ua/ -SkillUP (навчальний центр, що пропонує курси з веб-дизайну, графічного дизайну та інших спеціальностей)

Аудиторні заняття з дисципліни «Шрифти у цифровому середовищі» проходять у формі практичних занять.

Відпрацювання студентом пропущених або не вчасно створених практичних робіт виконуються в аудиторії. Це потрібно для того, щоб студент міг отримати вчасну консультацію, адже роботи творчі, а також, щоб виключити можливість плагіату.

Академічна доброчесність, яка є сукупністю етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності, є базовою в процесі вивчення дисципліни. Дотримання принципів академічної доброчесності допомагає забезпечити чесність, відповідальність та повагу до інтелектуальної власності інших.

У разі застосування штучного інтелекту (ШІ, AI) у процесі виконання практичного завдання здобувач повинен надати супровідну інформацію: зазначити конкретні програми, плагіни чи нейромережі які використовувалися; яку саме частину роботи згенеровано за допомогою ШІ. Практичні роботи повністю згенеровані за допомогою ШІ не допускаються до здачі.

Студенти повинні створювати власні роботи і не копіювати роботи інших дизайнерів без дозволу або належного цитування. При використанні зовнішніх ресурсів, таких як зображення, шрифти або інші графічні елементи, необхідно отримати відповідні дозволи або використовувати ресурси, що мають ліцензії на вільне використання. Важливо вказувати авторів та джерела інформації, які були використані в процесі роботи. Це включає текстові матеріали, зображення, ідеї та інші ресурси. Здобувачі мають бути чесними у своїх діях, не використовувати недобросовісні методи для отримання кращих результатів, поважати права авторів та інших дизайнерів, не використовувати їхні роботи без дозволу.

Після завершення кожної практичної роботи чи проєкту відбувається захист студентом своєї роботи та колективне обговорення результатів. При такому підході здобувач розуміє переваги і недоліки у виконання практичних завдань і це впливає на об'єктивність оцінювання.

## МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця в галузі графічного дизайну.

| Програмний результат навчання | Метод навчання | Метод оцінювання |
|---|---|---|
| Створювати об'єкти дизайну засобами проектно-графічного моделювання. | словесний метод (викладення нового матеріалу);<br>наочний (метод передбачає застосування демонстрації аналогів до теми, матеріалів та зразків практичних завдань)<br>практичний (виконання завдань допомагає набути практичні навички, розвиває розуміння предмету та відчуття і розуміння матеріалу | Практичні роботи - захист |
| Визначати функціональну та естетичну специфіку формотворчих засобів дизайну у комунікативному просторі | словесний метод (викладення нового матеріалу);<br>наочний (метод передбачає застосування демонстрації аналогів до теми, матеріалів та зразків практичних завдань) | Дослідницькі роботи і практичні роботи – захист |
| Створювати об'єкти дизайну засобами проектно-графічного моделювання | практичний (виконання завдань допомагає набути практичні навички, розвиває розуміння предмету та відчуття і розуміння матеріалу) | Практичні роботи - захист |

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної та практичної діяльності студентів передбачене застосування практичні роботи, презентації, майстер-класи.

Діагностика (моніторинг та перевірка) результатів навчання та творчої практичної діяльності здійснюється шляхом виконання студентами:

Графічних робіт аналітично-дослідницького та пошукового характеру;

Практичних робіт репродуктивного та творчого виконання;

Написанням анотацій;

Презентацій та виступів на наукових заходах;

Підсумкового заліку (сукупність оцінок, отриманих за виконання практичних робіт впродовж семестру);

Підсумкового екзамену (виконання частини практичного завдання та їх захист).

## МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНІ РЕСУРСИ

Для вивчення навчальної дисципліни «Шрифти у цифровому середовищі» необхідні:

1) доступ до мережі Інтернет;

2) програмне забезпечення Adobe Illustrator для створення практичних завдань;

3) книги, що входять до програми навчального курсу.

## ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

| Вид | Зміст | % від загальної оцінки | Бал | |
|---|---|---|---|---|
| | | | min | max |
| Поточні контрольні заходи | всього | 60 | 35 | 60 |
| Підсумкові контрольні заходи | залік | 40 | 25 | 40 |
| Всього: | - | 100 | 60 | 100 |

Усі практичні заняття з курсу «Шрифти у цифровому середовищі» проводяться у форматі, що визначений деканатом університету (онлайн/офлайн чи змішаному). Їх відвідуваність здобувачами є добровільною.

Відвідування практичних занять з курсу є обов'язковим. Усі пропущені заняття повинні відпрацюватися впродовж трьох наступних тижнів після отримання пропуску, або після того, як студент повернувся до навчання.

Процедура проведення контрольних заходів, а саме підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів», яке розміщено на сайті університету в розділі «Публічна інформація»: https://ukd.edu.ua/node/1149

Підсумковою формою контролю дисципліни «Шрифти у цифровому середовищі» є екзамен, який передбачає здачу студентом усіх практичних завдань за семестр у тому вигляді, який прописаний в завданні та методичних рекомендаціях. Оцінка за екзамен – це виконання частини практичних завдань та їх захист.

Фіксація **поточного контролю здійснюється в «Електронному журналі обліку успішності академічної групи» на підставі чотирибальної шкали – “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.**

***Критерії оцінювання:***

| | |
|---|---|
| ***«незадовільно»*** | володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об’єктів, що позначаються окремими словами чи реченнями; володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність висловити думку на елементарному рівні; володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу; |

| | |
|---|---|
| ***«задовільно»*** | володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні; володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину; може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки; |
| ***«добре»*** | здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень: вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, та вміє застосовувати його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу; |
| ***«відмінно»*** | виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем; вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях; виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання. |

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість "н" в журналі буде виставлено "0" (нуль балів), без права перездачі.

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 бали і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно Шкали оцінювання знань за ЄКТС) і є сумою балів, отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

**Шкала оцінювання знань за ЄКТС:**

| **Оцінка за національною шкалою** | **Рівень досягнень, %** | **Шкала ECTS** |
|---|---|---|
| **Національна диференційована шкала** | | |
| Відмінно | 90 – 100 | A |
| Добре | 83 – 89 | B |

| | | |
|---|---|---|
| | 75 – 82 | C |
| Задовільно | 67 – 74 | D |
| | 60 – 66 | E |
| Незадовільно | 35 – 59 | FX |
| | 0 – 34 | F |
| **Національна недиференційована шкала** | | |
| Зараховано | 60 – 100 | - |
| Не зараховано | 0 – 59 | - |

Студенти, які не з’явилися на залік чи екзамен без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

## РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ


1. Рудер Е. Типографія / пер. А. Маламан; ред. О. Пархомець. Київ: ArtHuss, 2025. 276 с.
2. Андрієнко В. С. Шрифтологія сьогодні і вчора: підручник. Київ, 2003.
3. Іваненко Т. О. Шрифтовий дизайн: основи: навчальний посібник. Харків: ХДАДМ, 2019. 144 с.
4. Куленко М. Я. Графіка шрифту: навч. посіб. Київ: КНУБА, 2004. 192 с.
5. Іттен Й. Мистецтво кольору. Д. Аронов, 2020. 96 с.
6. Мітченко В. Каліграфія. Взаємовпливи шрифтів: теорія і практика. Кирилиця і латиниця. Історія і сучасність. Київ : Laurus, 2018. 288 с. : іл.


## ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА


7. Лесняк В. Акцидентний шрифт : навч. посіб. Харків : Колорит, 2004. 140 с.
8. Клеон О. Кради як митець / пер. Г. Литвиненко. Книжковий клуб: Клуб сімейного дозвілля. 2016. 162 с.
9. Ковалишин Г. М. Конспект лекцій з курсу «Комп’ютерна типографіка». Львів: УАД, 2001.
10. Шевченко В. Е. Характеристика шрифту як способу поліграфічного відтворення тексту : конспект лекцій для студентів відділення «Видавнича справа та редагування» з курсу «Шрифтознавство». Київ : Інститут журналістики, 2005. 106 с.


## ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ


11. Adobe Fonts – офіційний каталог шрифтів від Adobe: веб-сайт. URL: https://fonts.adobe.com
12. Google Fonts – безкоштовні веб- та десктопні шрифти: веб-сайт. URL: https://fonts.google.com

13. MyFonts – одна з найбільших баз шрифтів із ліцензіями: веб-сайт. URL: https://www.myfonts.com
14. Typographica – блог та огляди сучасних шрифтів: веб-сайт. URL: https://typographica.org